

НАУЧНЫЙ
ИМПУЛЬС

ЦЕНТР НАУЧНОЙ
ПОДДЕРЖКИ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ СОВРЕМЕННЫЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

НАУЧНЫЙ ФОКУС

Последние
изменения

Последние
информация

Последние
шаги

И НОВОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ

Международный современный научно-практический журнал

Научный Фокус

№ 24 (100)
Апрель 2025 г.

Часть 1

Издается с май 2023 года

Москва 2025

ASHYOLARI Mirzayeva G.M	
КАРТОШКА ЙИҒИШТИРИШ МАШИНАСИ ЭЛАКЛАШ ИШЧИ ОРГАНИ ПАРМЕТРЛАРИНИ АСОСЛАШ Норчаев Ж.Р Юсупов Ф Ширинбоев Х	416
O'QITISHDA YANGI AXBOROT TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH USULLARI Raximov Jo'ra Suyunovich Ollayev Nurbek Berdiyori o'g'li Suyunova O'g'iloy Jo'ra qizi Suyunova Barno Jo'rayevna	421
КУЗГИ БУҒДОЙ ДОНИ ҲОСИЛДОРЛИГИГА ОЗИҚЛАНТИРИШ РЕЖИМИНИНГ ТУРЛИ МУДДАТ ВА МЕЪЁРЛАРДА КАЛИЙЛИ ВА ФОСФОРЛИ ЎҒИТЛАРНИНГ ТАЪСИРИ Бобомуротова Моҳира Ишмурод қизи	424
KASBIY KOMPETENTLIKNI BO'LAJAK MUTAXASSISLARDA SHAKLLANTIRISH DARAJALARI Muqimov Bayramali Raximovich	426
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH VA ULARNING SAMARADORLIGI Rasulov Murodjon Qahramon o'g'li Normamatov Elmurod Abdusaid o'g'li	429
ОПРЕДЕЛЕНИЕ СКОРОСТИ ДВИЖЕНИЯ КЛУБНЕНОСНОЙ МАССЫ И ШАГА ШНЕКА РАБОЧЕГО ОРГАНА КАРТОФЕЛЕУБОРОЧНОЙ МАШИНЫ Рустамова Н.Р Норчаев Ж.Р Султонова З	434
BO'LAJAK KASB TA'LIM O'QITUVCHILARIGA QO'YILADIGAN TALABLAR Suyunova Zamira Ibragimovna	442
MUHANDISLIK GRAFIKASI FANINI O'QITISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI Jo'rayeva Barchinoy Meyliyevna Ergashev Temurmaliq Abdiolim o'g'li	445
ISHLAB CHIQRISH XONALARIDA MIKROIQLIM SHAROITLARINI O'RGANISH Ergashev Toxir Nematovich	449

Davkarov Kamoliddin Saparaliyevich	
TALABALARDA IJODIY FIKRLASH QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH To'xliev Azamat	452
ИБРАТ БЕКАТИ (ЎТГАНЛАРНИ ХОТИРЛАБ-ТИРИКЛАРНИ ҚАДРЛАБ) Зухра Холикова	455
ВОПЛОЩЕНИЕ ТЕМЫ «АМЕРИКАНСКОЙ МЕЧТЫ» В РОМАНАХ «АМЕРИКАНСКАЯ ТРАГЕДИЯ Т. ДРАЙЗЕРА И «ВЕЛИКИЙ ГЭТСБИ» Ф.С.ФИЦДЖЕРАЛЬДА (СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ) Носирова Азиза Бегзодовна Туйчиева Дилафруз Рахматовна	463
O'TKIR KON'YUNKTIVIT: PROFILAKTIKASI VA ASORATLARI Qo'ldosheva Sanobar	467
METHODOLOGICAL APPROACHES FOR THE ANALYSIS OF BIOACTIVE COMPOUNDS IN MATRICARIA CHAMOMILLA L Sayidova Rano Bahodir qizi Mengturayev Jumanazar	471
CORRECT USAGE OF ARTICLES (A, AN, THE) Usmonova Nilufar Alisher qizi Maxmadoliyeva Dildora Hamid qizi	477
ABDULLA ORIPOV SHE'RLARIDA ONA TIMSOLI Boliyev Azamat Bahodir o'g'li	482
KICHIK SHAHZODA ASARI Mo'minova Muxlisa Sharobiddin qizi Nazirova Farangiz Lochinbek qizi	485
ALISHER NAVOIYNING "SADDI ISKANDARIY" DOSTONI: G'OYAVIY-MA'RIFIY MAZMUN VA BADIY TAHLIL Mo'minova Muxlisa Sharobiddin qizi Nazirova Farangiz Lochinbek qizi	489
MILLIY HISOBLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI Nemtullayeva Hamida Kamoljon qizi	493
YUSUF XOS HOJIBNING "QUTADG'U BILIG" ASARI VA UNING TURKIY MADANIYATDAGI O'RNI Usmonjonova A'loxon Sanjarbek qizi Najimidinova Munisaxon Shohruxbek qizi	497
THE INFLUENCE OF NATIONAL MENTALITY AND CULTURE ON LEARNING A FOREIGN LANGUAGE Ibodullayeva Gulnoza Nizom qizi	502

ISHLAB CHIQARISH XONALARIDA MIKROIQLIM SHAROITLARINI O'RGANISH

Ergashev Toxir Nematovich

Qarshi davlat texnika universiteti, "Umumtexnik fanlar" kafedrasida assistenti

Davkarov Kamoliddin Saparaliyevich

Qashqadaryo viloyati FVB Shahrisabz shahar HFX o'qitish markazi kata o'qituvchisi

Nematov Navruz Sherali o'g'li

Qarshi davlat texnika universiteti talabasi

Annotatsiya: *Ushbu ilmiy maqolada ishlab chiqarish xonalarida mikroiklim sharoitlarini o'rganish masalalari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot doirasida mikroiklim parametrlarini aniqlash, ularning inson salomatligiga ta'siri va ishlab chiqarish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar tahlil qilinadi. Eksperimental tadqiqotlar asosida amaliy takliflar ishlab chiqiladi.*

Kalit so'zlar: *mikroiklim, ishlab chiqarish, harorat, namlik, shamollatish, ergonomika, sog'liqni saqlash.*

Аннотация: *В данной научной статье рассматриваются вопросы изучения микроклиматических условий в производственных помещениях. В рамках исследования анализируется определение параметров микроклимата, их влияние на здоровье человека и факторы, влияющие на эффективность производства. На основе экспериментальных исследований разрабатываются практические предложения.*

Ключевые слова: *микроклимат, производство, температура, влажность, вентиляция, эргономика, здоровье.*

Abstract: *This scientific article discusses the study of microclimatic conditions in industrial premises. The study analyzes the definition of microclimate parameters, their impact on human health and factors affecting production efficiency. Practical proposals are being developed based on experimental research.*

Keywords: *microclimate, production, temperature, humidity, ventilation, ergonomics, health.*

Zamonaviy ishlab chiqarish korxonalarida mehnat samaradorligini oshirish va ishchilarning salomatligini saqlash muhim vazifalardan biridir. Ushbu jarayonda ishlab chiqarish xonalarining mikroiklim sharoitlari muhim o'rin tutadi.

Mikroiklim inson organizmiga ta'sir etuvchi harorat, namlik, havo harakat tezligi va boshqa omillar majmuasidan iborat bo'lib, ularning me'yordan og'ishi mehnat unumdorligining pasayishiga, charchoqning ortishiga va kasallanish holatlarining ko'payishiga olib kelishi mumkin.

Ishlab chiqarish sharoitlarining optimallasuvi uchun mavjud mikroiklim parametrlarini to'g'ri baholash, ularni tartibga solish va samarali muhit yaratish lozim.

Ushbu maqolada ishlab chiqarish xonalarida mikroiklim sharoitlarini baholash, nazariy va eksperimental tadqiqotlar orqali ularning samaradorligini oshirish yo'llari tahlil qilinadi.

Harorat ishlab chiqarish xonalarida harorat ish sharoitlariga qarab farqlanadi:

- Engil jismoniy mehnat (ofis, yig'uv sexlari, laboratoriyalar) - 19–25°C
- O'rta jismoniy mehnat (mexanik sexlar, to'quv sexlari) - 17–23°C
- Og'ir jismoniy mehnat (metallurgiya, quyuv sexlari) - 16–20°C

Nisbiy namlik

- Optimal nisbiy namlik 40–60% bo'lishi kerak.
- Namlik 30% dan past bo'lsa, havo juda quruq bo'lib, odamning nafas yo'llariga zarar yetkazishi mumkin.

- Namlik 75% dan yuqori bo'lsa, havo nam bo'lib, mog'or va bakteriyalar rivojlanishiga olib kelishi mumkin.

Havo tezligi (shamollatish): Engil ishlar - 0.1–0.2 m/s; O'rta ishlar-0.2–0.4 m/s; Og'ir ishlar - 0.3–0.5 m/s

Havo bosimi

- Atmosfera bosimi odatda 760 ± 10 mm simob ustuni bo'lishi kerak.
- Baland tog'li hududlarda yoki past bosimli joylarda me'yori o'zgarishi mumkin.

Havo quruqligi

- Havo quruqligi odatda namlik bilan bog'liq bo'lib, 40-60% namlikda optimal hisoblanadi.

- Juda quruq havo nafas olishda noqulaylik tug'dirishi mumkin.

Bu parametrlar sanoat gigiyenasi va mehnat muhofazasi bo'yicha davlat standartlari asosida belgilanadi.

Mikroiqlimning asosiy tarkibiy qismlari – harorat, nisbiy namlik, havo tezligi va atmosfera bosimi ishlab chiqarish muhitida turlicha bo'lishi mumkin. Mikroiklimat sharoitlari me'yoriy hujjatlar va sanitariya qoidalari muvofiq belgilanadi.

Ishlab chiqarish xonalarida qulay mikroiklim yaratish uchun turli shamollatish va havoni tozalash texnologiyalaridan foydalaniladi.

Shuningdek, mikroiklim sharoitlarining optimallasuvi insonning jismoniy va ruhiy holatiga ta'sir ko'rsatib, mehnat unumdorligiga bevosita ta'sir qiladi.

Turli mikroiklim omillarining ishchilar fiziologiyasiga ta'siri ilmiy adabiyotlar asosida o'rganildi. Haroratning ortishi yoki kamayishi, namlikning haddan tashqari yuqori yoki past bo'lishi, havo harakatining yetarlicha bo'lmasligi inson organizmiga salbiy ta'sir qiladi.

Harorat va namlik muvozanati organizm termoregulyatsiya tizimiga ta'sir qiladi, bu esa uzoq muddatli ishlash sharoitlarida charchoq va samaradorlikning pasayishiga olib kelishi mumkin.

Nazariy tahlilda mikroiklim parametrlarining optimal darajasi va sanitariya me'yorlariga mos kelishi muhokama qilinadi.

Tadqiqot doirasida ishlab chiqarish xonalarida harorat, namlik va shamollatish holati o'rganildi. Ishchilar uchun qulay bo'lgan mikroiklim sharoitlarini yaratish maqsadida harorat va namlikni nazorat qilish tizimlari sinovdan o'tkazildi. Sensor va monitoring tizimlari yordamida olingan natijalar tahlil qilindi. Tadqiqot davomida turli harorat va namlik sharoitlarining ishchilarning mehnat unumdorligiga ta'siri baholandi. Bundan tashqari, harorat, namlik va shamollatish tizimlarining samaradorligi aniqlandi va takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqildi.

Tadqiqot natijalari va tahlil. Olingan eksperimental natijalar asosida mikroiklim sharoitlarining ishchilar samaradorligiga ta'siri baholandi. Ishlab chiqarish xonalarida optimal harorat va namlik darajalarining ta'minlanishi ishchilar unumdorligini oshirishi va kasallanish holatlarining kamayishiga olib kelishi aniqlandi. Eksperimental tahlillar natijasida ishlab chiqarish sexlarida optimal mikroiklim parametrlari ishlab chiqilib, ularning sanitariya-gigiyena me'yorlariga muvofiqligi baholandi.

Amaliy qo'llash va takliflar: Tadqiqot natijalariga asoslanib, ishlab chiqarish korxonalarida mikroiklimni yaxshilash bo'yicha quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. Mikroiklim monitoring tizimlarini o'rnatish va avtomatlashtirish.
2. Ishchilar uchun optimal harorat va namlikni ta'minlaydigan shamollatish tizimlarini joriy etish.
3. Sanoat korxonalarida mikroiklim sharoitlariga oid sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilishni kuchaytirish.
4. Ishchilar uchun himoya kiyimlari va individual himoya vositalaridan foydalanishni rag'batlantirish.
5. Ish joylarida shamollatish va konditsioner tizimlarini optimallashtirish orqali havo sifatini yaxshilash.

Xulosa qilib aytganda ishlab chiqarish xonalarida mikroiklim sharoitlarini o'rganish natijasida ularning inson salomatligi va mehnat samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Optimal mikroiklim yaratish orqali ishlab chiqarish jarayonining samaradorligini oshirish mumkin. Tadqiqot natijalari mikroiklimni yaxshilash bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. GOST 12.1.005-88. Ishlab chiqarish xonalari mikroiklimi.
2. O'zbekiston Respublikasining sanitariya me'yorlari va qoidalari.
3. Haydarov T., Xojiyev A., N.Saidho'jayeva. Hayot faoliyati xavfsizligi. –“Fidokor yosh avlod”, Darslik, 2022.– 322 b.
4. G'.Yo.Yormatov. Hayotiy faoliyat xavfsizligi. Toshkent, “Mehnat” 2009.
5. T.N.Ergashev, J.R.Norchayev “Hayot faoliyati xavfsizligi” fanidan amaliy mashg'ulotlarni bajarish bo'yicha uslubiy ko'rsatma.